

архимандрит Рафаил (Карелин)
У СРЦУ ИЗВОРА ЖИВОТА И СМРТИ (3)

Истинска молитва је немогућа без благодати, а благодат – без чистоте срца. Господ је рекао: „Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети“. Зато човек, не бринући се о чистоти срца, не борећи се са гресима и страстима, остаје духовно слеп, иако поседује светске таланте и душевне квалитете, бави се добротворним радом, произноси красноречиве проповеди па чак иа-

испуњавала њихов земаљски живот, без обзира на невоље и гоњења.

Благодаћу су се хришћани осећали као најсретнији људи на свету, а хришћанске заједнице су биле попут острва светлости у тамном мору незнабожачког света. Човек је осећао реално присуство благодати, а њен губитак доживљавао као највећу несрећу,

Не плачите за миром, у коме смо до јуче живели. Ништа недостојније ваших суза није од јучошњег мира. Недостојан је ваших суза мир, који је све људе уравњавао и све их чинио подлацима. Нека је далеко од нашег жаљења мир, над којим су царовали себичност и раздор, и у коме је владала паучљива филистарска философија. Зар се не сећате оних, које је јучошњи мир бројао у своје хероје? То су били партијски сплеткаши и новинарске злоће. То су били јунаци берзе и великопоседници мемљивих станова са Дорћола и Савамале, који су шест дана делали безбожна дела, а седмог дана долазили у овај храм и палили дебеле свеће Богу. Ах, та недостојан је ваших суза јучошњи мир!

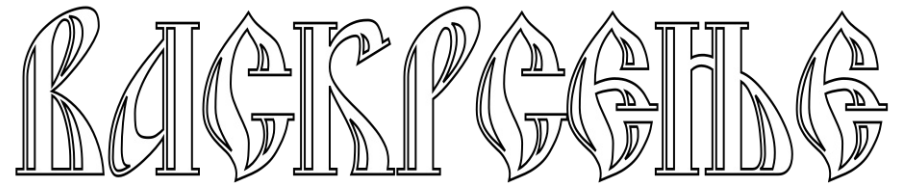
ко би писао научне апологије у одбрану хришћанства. Неписмени старац који је сачувао чистоту срца мудрији је од теолога који није победио своје страсти.

Наше време се може назвати безблагодатно, али не у смислу да је Црква осиромашила благодаћу, већ зато што људско срце, затровано грехом, губи способност да прими и задржи благодат. Древни хришћани су се од савремених разликовали пре свега у томе што су се налазили у благодати, живели и дисали благодаћу, јавно осећали њена дејства, као да су осећали благодат срцем и слушали њене неизрециве безгласне речи. За њих благодат није била само нада на будућа блага у небеском царству, већ и радост која је

као мрак и бол душе, као одлучење од Бога, извора живота. Зато су хришћани чували благодат као што се пламен свеће чува од ветра, своје срце су чували од нечистих помисли као очи од песка и прашине.

У данашње време, када је стицање благодати престало да буде циљ и садржај хришћанског живота, њен се губитак скоро и не осећа. Савремени хришћани не схватају шта губе од грехова, не увиђају шта се дешава у њиховим срцима, какве се немани гнезде у њему. Због тога, њихов живот као да је обојен у сиво, слично сумраку; њихове су душе налик на небо прекривено густим облацима: на тренутак блесне између облака сунчев зрак и поново нестане.

Манастир Успења Пресвете Богородице - Подмаине
са благословом игумана - јеромонаха Рафаила

ДЕВЕТНАЕСТА НЕДЕЉА ПО ДУХОВИМА

преј Андреј Јуродиви

свешћ.муч. Киријан и Јустина девица

Лк. 6, 1 - 11, зч. 17; 2Кор. 9, 6 - 11; зч. 188

Свешћ. Филарет (Дроздов)

ЉУБИТЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ СВОЈЕ

Оно што је бескорисно тражио највиши од анђела светлости, чиме се прелестио бесмртни човек у рају сладости, то вама, сретни смртници, сада обећава, заповеда љубав Божја. Изједначићу се са Вишњим (Ис. 14, 14) говори маштач деница, али је истинити Бог одговорио громом својим: ти се у пакао сврже (Ис. 14, 15). Бићете као богови (Пост. 3, 5), ласкала је лукава змија праоцима, али је истинити Бог говорио: смрћу ћете умрети (Пост. 2, 17). Овај исти Бог обећава да ће нас усиновити и жели и потребује да будемо Њему подобни. И колико је за нас јевтин овакав велики дар! Његова је цена љубав према непријатељима: љубите непријатеље своје, и чините добро... и бићете синови Свевишњег, јер је он благ и према незахвалнима и злима (Лк. 6, 35, 36). Будите ви, дакле, савршени, као што је савршен Отац ваш небески (Мт. 5, 48).

Дакле, ви, који имате ту срећу

да вас неко мрзи! Умољавам Вас славом деце Божје да напустите покрете гнева и негодовање који вас кидају, да би сте открили пут савршенства, који вам је откривен милосним Промислом: љубите непријатеље Ваше и добро чините.

Уздржати се од осветнички удараца, али ни не пружати руке за помоћ, изливати слаткоречивост из устију и носити горчину у срцу, не значи љубити непријатеље. Љубав је живо и делатно учешће у благостању другог. Ако је, дакле, гладан непријатељ твој, нахрани га; ако је жедан, напој га (Рим. 12, 20). Ето обрасца истинске љубави! Не називајте узалуд себе спремним за услуге нашег супарника, будите такви на самом делу. Говорите са њим срцем и ваша уверења потврђујте делима. Нечујно се ушуњајте у његову душу, употребите ово благочестиво лукавство да би од њега одбацили жељу да чини зло, да би сте повратили невиност и спокојство срцу помуће-

email: kontakt@manastirpodmaine.org

интернет презентација: manastirpodmaine.org

ном злобом. Љубите неријатеље ваше и добро чините.

Светска мудрост овде наилази на потешкоћу, представљајући овакву љубав као неприродну, јер она треба да се заснива на представама о видљивим или замишљеним савршенствима предмета ове љубави. Али како се могу волети они у којима не видимо ништа осим лукавства и злобе? Свакако да не можемо волети зло и то нико од нас ни не тражи. Омрзните све пороке оном мржњом коју они заслужују – ово није забрањено, већ и пожељно, али их не мојте мешати са самим људима у којима ове пороке примећујете. Раздвојивши их од њих, ви ћете у овим људима наћи оно што је достојно ваше љубави. Ма колико да се чинило неприродним волети непријатеља, зар није још неприродније мрзети човека?

Човек! Какво је то само име, каква величанствена реч за разоружавање најразјаренијих осветника! Зар те природа није повезала са њим хиљадама животних потреба? Зар она не говори у његову корист у твојем срцу? Њега сами Бог воли, брине се око њега, чува га – а ти се не бојиш да мрзећи слабога, против себе окренеш Свесилног? Или мислиш да Свевидећи неће узети под своју заштиту оно што је његово? Желети казнити непријатеља исто је што и дрско се умешати у закон Сведржитеља – то је вид огорчења на Његову вољу и свештену власт. Стекавши човека себи безмерним добротинствима, Он жели истом том руком којом му је дао блаженство, извршити и казну: Моја је освета, ја ћу је вратити, говори

Господ (Рим. 12, 19)

Али зашто је Бог доброту и милосрђа добио и тако страшно име: Бог освете? Да није због недостатка љубави? Не! Он ће постати непријатељ наших непријатеља из преобила љубави, ради очувања наше слободе и мира.

Како је само жалосно то стање када мржњом узвраћамо на мржњу! Шта ако је непријатељ јачи од тебе? Чему онда води осветљивост, осим убрзавању твоје погибли? Чак и при изједначеним снагама шта очекивати осим узамног пада и несреће? На крају крајева, и да он није у стању да ти се супротстави, зар су скривене заседе мање страшне од отвореног напада? А шта тек рећи о мучним бригама, о лукавствима, о плановима, о припремама које се окрећу на сопствену штету, о болним мислима о својој немогућој срећи и о оним још болнијим – о противничкој срећи, па на крају и о самој срећи која је праћена најстрашнијом грижом савести, а понекад и свеопштим презиром? Ах, колико мука за онога који мрзи, оне су ад на земљи, пламен геенски!

Шта нам остаје чинити да би избегли ова мучења која смо сами узроковали? Предати се Богу и на мржњу одговорати љубављу, на лукавство - простотом, на зле намисли - добром вољом, на понижења - корисним саветима, на увреде – добротинствима, на проклетства – молитвама. Ето правих оружја против непријатеља! Окао чинећи, по речима великог Апостола, живо угљевље сабирамо на главу његову (уп. Рим. 12, 20). Ма колико да је он суров и каменосрдан – твоја ће

кротост поразити безосећајно срце, присилити да се раскаје за жалости које ти је нанео. Она ће његов гнев окренути на њега самог – стид ће га пећи. На тај начин љубав према непријатељима неће служити једино као средство за твоје спокојство, већ и снажном поуком за њега – тако ти у неку руку узимаш удео апостолства и постајеш оружје његовог обраћања у врлину.

Из овог разлога милостиви Бог једино ради наше љубави према непријатељима, као нам придодатујући и те врлине ка којима побуђуемо друге, за ову врлину обећава опроштај грехова: ако опростите људима сагрешења њихова, опростиће и вама Отац ваш небески (Мт. 6, 14).

Заиста је за дивљење дејство благодати! Као што се у давнини изабрани народ, тренутно исцељивао од смртоносних уједа змија погледом на бакарну змију, тако и човек рањен едемском змијом и заражен отровом греха, једним погледом љубави на подражаваоца ове змије – свога непријатеља, повраћа здравље својој души. Јер је у нашој вољи да ли ћемо имати непријатеље и добротворе. Ако смо великодушни и кротки они не могу учинити ништа осим да нам дају шансу да пред Богом загладимо наше грехове. Они сеју пlevу, а ми жањемо пшеницу: њихове увреде су наше заслуге.

Зашто, пак, губимо из вида тако велику предност коју можемо имати над нашим непријатељима? Гледамо кроз увеличавајуће стакло на мале непријатности које од њих подносимо. Зар мудрост не захтева да на све гледамо са оне

стране која нам је корисна а не са оне која нам је узнемирујућа? Хуле?

Благодарите вашег нескромног непријатеља јер ћете тиме сазнати како да исправите грешке које вам најбољи пријатељи не би показали. Срамоте, лоше говоре о вама? Будите спокојни. Какву штету трпи сунце, уколико неки безумник каже да је оно мрачно? Тако и уколико неблагонамерни у вашој врлини нађу мрље којих у њој нема, то је њихова, а не ваша срамота. Лишавају вас имања? Ништа вам неће фалити уколико га нисте сматрали својом својином, а и уколико сте другачије сматрали, то вам је прилика да сазнате истину. Лишавају Вас деце и пријатеља? Сачувајте врлину и поново ћете се сјединити у вечности, у супротном сте и ви сами изгубљени. Угњетавају вас и прогоне? Господња је земља и све што је на њој (Пс. 23,1). Гоњења од стране људи само приближавају царству Божјем. Блажени изгнани правде ради, јер је њихово царство небеско (Мт. 5, 10). Прете вам смрћу? Не бојте се! Живот и смрт су у истој руци, а за онога ко живи Христу, смрт је добитак (Флп. 1, 21).

Уколико вас ова размишљања нису убедила да на ваше непријатеље гледате без смућења и гнева, погледајте на Голготу где небеска премудрост страда и умире од мржње, невиност од адског злочина, Творац од твари, Господ, Спаситељ од непријатеља. Презирите непријатеље Божје, удрите на непријатеље отаџбине, љубите непријатеље своје. Амин.